

УДК 330.341

Віра Серединська

Тернопільський національний економічний університет

ПОСЛІДОВНІСТЬ АНАЛІТИЧНИХ РОБІТ У РОЗРОБЛЕННІ ПОЛІТИКИ ФІНАНСУВАННЯ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Vira Serebinska

SEQUENCE OF ANALYTICAL WORK IN THE DEVELOPMENT OF FINANCING POLICY ENTERPRISE ASSETS

У сучасних умовах господарювання освоєння підприємством нових видів діяльності, оновлення наявного виробничого потенціалу, розширення ринків збуту продукції (робіт послуг), вкладення коштів у різні об'єкти інвестування потребує значних фінансових ресурсів. Від того, яким обсягом фінансових ресурсів володіє підприємство, наскільки оптимальною є їх структура, як результативно вони трансформовані у необоротні і оборотні активи, залежить фінансова стійкість суб'єкта господарювання і результати його діяльності. У зв'язку з цим значним і суттєвим для підприємств є удосконалення методики аналізу джерел фінансування активів підприємства та обґрунтування управлінських рішень щодо розроблення ефективної політики управління ними.

Вивчення літературних джерел і господарської практики дозволяє запропонувати наступну послідовність аналітичних робіт з використанням комплексного та системного підходів до обґрунтування політики фінансування активів підприємства.

Процес формування політики фінансування активів варто розпочинати з визначення обсягу фінансованих ресурсів, необхідних для придбання певних видів активів. Потреба повинна розраховуватися у вартісному вираженні, відповідно до предметно-речової сутності активів. Основою для цих процесів є плани інвестиційної діяльності підприємства щодо реального та фінансового інвестування.

Потрібний обсяг фінансових ресурсів на формування необоротних активів розраховується за допомогою статистичних методів, пов'язаних побудовою багатофакторних рівнянь регресії для екстраполяції за ними прогнозованих змінних та методів експертного оцінювання. Обсяг фінансових ресурсів у прирості запасів матеріальних оборотних активів визначається з огляду на те, що будь-яке збільшення виробничого потенціалу створює можливості додаткового випуску продукції. Величина фінансових ресурсів розраховується за обґрунтованою потребою підприємства у матеріальних оборотних активах на плановий період з врахуванням їх фактичної наявності на початок цього періоду. Обґрунтована потреба може бути визначена з використанням методів прямого рахунку, досвідно-статистичного, аналітичного. Визначена таким чином загальна сума коштів, а також необхідні суми коштів для кожного виду необоротних і оборотних активів виступають тим орієнтиром, на який спрямовані пошуки підприємством необхідних джерел фінансування.

Вважаємо, що на цьому етапі аналітичних робіт важливим напрямом може стати пошук можливих (альтернативних) варіантів покриття потреби в основних засобах, нематеріальних активах, запасах товарно-матеріальних цінностей, якщо це економічно доцільно, дозволить підвищити ефективність політики фінансування.

Окреслені на цьому етапі аналітичні роботи, пов'язані з розрахунком загальних обсягів фінансування як окремих складових, так і активів загалом дозволяють перейти до наступного етапу – визначення способу залучення фінансування, а саме – вибору методів та форм фінансування активів.

В економічній літературі відсутня єдина точка зору щодо визначення методів фінансування. Зокрема науковцями пропонується різна їх кількість, склад, навіть спостерігається неоднозначність тлумачення поняття. Виходячи з розуміння економічної суті категорій «метод» і «форма», варто погодитися з позицією науковців, що під методом фінансування слід розуміти спосіб залучення джерел фінансування, а під формою – зовнішні прояви сутності методу. Огляд економічної літератури дає можливість виділити наступні методи фінансування: самофінансування, акціонування, фінансування за рахунок позичених ресурсів, державне фінансування, змішане фінансування і т.п. Певний метод фінансування може мати свої форми зовнішнього прояву. Виходячи з розмежування методів та форм фінансування активів, доцільно у межах цього етапу, насамперед, визначитися з методами фінансування, а потім вибрати певні форми фінансування у межах визначеного методу.

Обґрунтування методів фінансування залежить від факторів зовнішнього і внутрішнього середовища, в якому функціонує підприємство. Існування великої кількості різних форм фінансування у межах одного методу пов'язано із різними умовами залучення кожної з них. Це вимагає вибору найвигідніших. Важливою умовою проведення дієвого аналізу різних форм фінансування є належна інформаційна база щодо максимально можливого обсягу пропозицій фінансування на ринку. Таким чином, можна стверджувати, що етап вибору методів та форм фінансування дає можливість узгодити відповідність між необхідним обсягом фінансових ресурсів та методами і формами їх отримання.

На наступному етапі аналітичних робіт необхідно вибрати джерела фінансування з врахуванням їх типології за різними ознаками. На основі огляду фахових джерел нами виокремлено класифікаційні ознаки, які найбільше пов'язані з основними цілями політики фінансування активів підприємства. Ними є: місце формування фінансових ресурсів (внутрішні, зовнішні джерела); право власності (власні та позичені); рівень ризику (джерела фінансування з високим та прийнятним ризиком); об'єкти фінансування (необоротні активи, матеріальні оборотні активи); вартість залучення (низьковартісні, середньовартісні, високовартісні). Слід вказати, що наведені класифікаційні ознаки є основою групування джерел фінансування, оскільки найбільше відповідають концепції ефективної політики фінансування активів підприємства. Перехід від однієї ознаки до іншої стане алгоритмом послідовного пошуку та відбору джерел фінансування окремих видів активів. Зазначена послідовність класифікаційних ознак джерел фінансування дозволяє розв'язати основні завдання політики фінансування, починаючи від визначення необхідного обсягу фінансових ресурсів до з'ясування джерел та напрямків їх вкладення. Наведена послідовність класифікації джерел фінансування у контексті політики фінансування не є чітко фіксованою та сталою. Вона повинна бути динамічною і коригуватися відповідно до потреб підприємства.

Оцінити наслідки використання запропонованих джерел фінансування та дати відповідь щодо доцільності їх використання дозволяє підсумковий етап формування політики фінансування активів, а саме – розрахунок оптимального співвідношення між різними джерелами фінансування.

Застосування запропонованої послідовності аналітичних робіт дозволить підприємствам обґрунтовано підходити до пошуку та вибору джерел фінансування активів з метою забезпечення як необхідного рівня самофінансування, так і найбільш ефективних форм і умов залучення позиченого капіталу відповідно до потреб діяльності господарюючих суб'єктів.